

CO PRO NÁS VYPLÝVÁ Z PŘIJETÍ EVROPSKÉ ÚMLUVY O KRAJINĚ

Dne 20. října roku 2000 byl v toskánské Florencii na konferenci ministrů Rady Evropy kompetentních k ochraně krajiny předložen k podpisu dokument Evropská úmluva o krajině (*European Landscape Convention, Convention européenne du paysage*). Úmluva je výsledkem více než šestiletého úsilí odborníků zabývajících se jak přírodní a ekologickou, tak i kulturně historickou a estetickou hodnotou krajiny, mezi nimiž byl i zástupce České republiky. Na konvenci je zřejmě nejpodstatnější to, že zahrnuje *veškerou evropskou krajinu, tedy nejen přírodně a kulturně cennou, ale i sídelní*

nebo devastovanou. Dokument, který na zmíněné konferenci podepsalo celkem 18 zástupců jednotlivých evropských států vstoupí v platnost prvním dnem měsíce po uplynutí tříměsíční lhůty poté, kdy ji schválí nebo přijme deset členských států Rady Evropy.

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ BODY ÚMLUVY

V preambuli je zdůrazněno, že krajina, byť různého charakteru a kvality, je podstatnou složkou životního prostředí člověka. Členské státy Rady Evropy, ja-

kož i veřejnost, jsou vyzývány k aktivnímu úsilí k péči o krajinu a její plánování.

V článku **definice** se pod pojmem **krajina** rozumí část lidmi vnímaného území, jehož charakter je výslednicí vzájemného působení přírodních a lidských faktorů. Důležité je tedy zdůraznění prvku lidského vnímání a zahrnutí veškeré krajiny bez ohledu na její hodnotu a stav. Další definované pojmy **krajinná politika, cíl krajinné kvality (cílový charakter krajiny), ochrana krajiny, péče o krajinu a krajinné plánování** představují základ zajištění mezinárodně koordinovaného vývoje

evropské krajiny v rámci udržitelného rozvoje respektující specifika jednotlivých krajinných typů.

Vymezení krajinných typů, spolupráce s veřejností a mezinárodní výměna zkušeností

Signatářské země zakotví ve svých právních předpisech princip krajiny jako podstatné složky lidské populace, jejich přírodního i kulturního dědictví, jakož i základ jejich ztotožnění se s prostředím. Každá smluvní strana pak bude tuto smlouvu plnit v souladu se svými ústavními principy a národní legislativou při jasném vymezení rezortních i územně správních kompetencí. Výše definované pojmy se stanou součástí regionální, územně plánovací, kulturní, environmentální, zemědělské, sociální i hospodářské politiky každé signatářské země. Tyto pojmy budou rovněž zahrnuty do univerzitního i následného vzdělávání odborníků i veřejnosti. Každá smluvní strana rovněž vymeze vlastní krajinné celky (typy) na svém území včetně hlavních faktorů, které je proměňují a stanoví optimální cíle jejich kvalitativního vývoje. V rámci těchto postupů bude prováděna výměna zkušeností a metodologie nástrojů k dosažení těchto cílů na evropské úrovni. Předpokládá se velmi významné zohlednění názorů místního obyvatelstva. Na mezinárodní úrovni bude tedy naplňování principů úmluvy napomáháno pomocí mezinárodních strategií a programů, výměnou odborníků i přeshraniční spoluprací v regionálním měřítku.

Cena Rady Evropy za krajinu a vztah k dalším dokumentům

V původní verzi úmluvy se předpokládalo, že výbor expertů určí na základě objektivních, předem daných kritérií mimořádně hodnotné krajiny z celoevropského hlediska a prvních pět států úmluvy pak mělo navrhnout seznam evropsky významných krajin. Vzhledem ke značné rozdílné legislativě některých států z hlediska velkoplošné ochrany krajin byla nakonec ustanovena **Cena rady Evropy za krajinu**, která bude udělována místním a regionálním úřadům za mimořádný přínos v ochraně, plánování a péči o krajinu a může tak být zajímavým příkladem a motivací pro další adepty. Úmluva rovněž upravuje vztah k dalším stávajícím i budoucím nástrojům ochrany a tvorby krajiny, zejména Úmluvy UNESCO o ochraně světového kulturního dědictví z roku 1972.

CO PROVÁZELO VZNIK ÚMLUVY?

Přestože práce na „Úmluvě o evropské krajině“ trvala více než šest let a v průběhu této doby prošel text celkem sedmi verzemi, nebylo dlouho jasné, zda bude text vůbec Radou Evropy přijat a předložen k podpisu. Vedle samotné složitosti nalezení obecné shody v tak citlivé a rozmanité problematice jakou je plánování, péče a udržitelné využívání krajiny, vystoupili zástupci některých států s odkazem na značnou konjunkturu a tedy i devaluaci nástrojů jakými jsou mezinárodní úmluvy. Zástupci některých zemí s propracovanou a účinnou ochranou přírody a krajiny jako Nizozemsko argumentovali, že řada států již má zpracován funkční systém tradičního využívání území s ohledem na historické dědictví na národní úrovni. Spolkové státy jako Německo či Rakousko argumentovaly, že vzhledem k rozdílné legislativě, kterou jednotlivé spolkové země mají v rámci prostorového i krajinného plánu, by úmluvu měly přijmout všechny tyto země zvlášť. Delegáti Velké Británie, kteří ke vzniku úmluvy významně přispívaly, si nechaly určitý čas k prověření všech možných dopadů jejího naplňování včetně dopadů finančních. Naopak mnohé státy se o konečné prosazení smlouvy významně zasloužily jako Francie, Itálie, Belgie, Norsko a Švýcarsko.

CO BUDE S ÚMLUVOU DÁL?

Evropskou úmluvu o krajině ve Florencii podepsalo 18 států (Belgie, Bulharsko, Dánsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Itálie, Litva, Lucembursko, Malta, Moldova, Norsko, Portugalsko, Rumunsko, San Marino, Španělsko, Švýcarsko a Turecko). Důležitý bude postoj Evropské unie, neboť pokud ta se stane smluvní stranou, je pak úmluva závazná pro všechny stávající členské země včetně zemí kandidátských ještě před jejich vstupem do EU. Evropská legislativa totiž kromě venkovské politiky, ochrany biologické rozmanitosti, archeologických nálezů a kulturního dědictví žádnou šířeji pojatou směrnicí o krajině neobsahuje.

Konvence se zřejmě, přes určitý ústup Rady Evropy z rozhodující role v ochraně životního prostředí na našem kontinentě, stane důležitým dokumentem k ochraně a tvůrčímu rozvoji úžasné rozmanitého dědictví jednotlivých zemí, ale i Evropy jako celku. Na naplňování úmluvy však nebudou zřízeny žádné nové organizační

jednotky, ale využijí se stávající. Rovněž realizace jednotlivých bodů úmluvy bude financována dobrovolnými příspěvky smluvních stran a jen v menší míře z rozpočtu Rady Evropy.

NĚKTERÉ ASPEKTY DOPADŮ EVROPSKÉ ÚMLUVY O KRAJINĚ NA LEGISLATIVU ČESKÉ REPUBLIKY

Jen z letmého pročtení textu úmluvy je zřejmé, že její obsah významně přesahuje stávající platný zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a ovlivní i řadu dalších odvětví (místní rozvoj a územní plánování, zemědělskou a venkovskou politiku, koncepci školství, dopravu atd.). Následně jsou uvedeny některé pojmy, jejichž začlenění do právních předpisů i do praktického života signatářských zemí se předpokládá.

Krajinná politika

Tento pojem, tak jak je definován v úmluvě, je v naší legislativě do jisté míry řešen v zákoně č. 114/1992 Sb. na ochranu přírody a krajiny §1 – §13. V tomto zákoně je však kladen důraz jen na některé (především přírodní) složky krajiny (ÚSES, významné krajinné prvky, zvláště chráněná území, druhová ochrana, ochrana dřevin, jeskyní, paleontologických nálezů, krajinný ráz). Nikde, tedy ani v zákoně č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, nejsou uvedeny pojmy jako **historické krajinné dědictví**, **tradiční způsob hospodaření** nebo kulturní krajina, jejichž naplnění je pro reálné dodržování smlouvy klíčové. **Chybí rovněž celková strategie, která by určovala priority pro jednotlivé typy krajin** tak, jak stanovuje úmluva, neboť **ta platí pro veškerou krajinu na území celého státu přistoupivího k úmluvě** (tedy nejen zvláště chráněná území, vymezený ÚSES, VKP, přírodní parky).

Tato „**krajinná politika**“ by měla být obsažena zejména v novele zákona č. 114/1992 Sb., kde by se rovněž měly objevit další pojmy z úmluvy jako „cíle krajinné kvality“, „péče o krajinu“ a „krajinné plánování“. V tomto směru by měl být rovněž upraven velmi diskutovaný pojem **krajinný ráz**, který by tak konečně měl být vymezen pro jednotlivé krajinné typy, jak ostatně požaduje článek 6 úmluvy, odstavec C a D. Odkaz na krajinnou politiku by však měl být uveden jak v novém stavebním zákoně, v části o územním

plánování, tak i jako podklad pro Zásady regionální politiky, Národní rozvojový plán a další strategické rozvojové dokumenty.

S pojmem „krajinná politika“ souvisí dále článek 5 o začlenění problematiky krajiny do národní regionální a územně plánovací politiky a zvláště pak článek 6 odstavec c, o vymezení a hodnocení krajiny na území příslušného státu jako základu pro dlouhodobé akce na její ochranu a zlepšování. Zde je nutno poznamenat, že tato problematika je u nás částečně řešena krajino- tvornými programy Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zemědělství (Program revitalizace říční sítě, Program péče o krajinu, Program drobných vodohospodářsko – ekologických akcí a akce podporované Státním fondem životního prostředí). Tyto programy však postrádají regionální priority a specifika, jakož i aspekty historicko-kulturní a estetické.

Cíl krajinné kvality

je nový a zajímavý pojem, jehož podstatou je, že veřejné orgány tlumočí požadavky obyvatel, kteří v příslušné krajině žijí nebo ji využívají, a která tak tvoří důležitou část prostředí, které je obklopuje. Ve smyslu důvodové zprávy k úmluvě se vychází z názoru, že bude-li lidem svěřena aktivní role při rozhodování o krajině, budou se s daleko vyšší pravděpodobností identifikovat s krajinou i obcemi, kde tráví svůj pracovní i oddechový čas a posílí tak místní i regionální identitu.

Dopadem tohoto pojmu do naší legislativy by mělo být posílení veškerých nástrojů k motivování veřejnosti do všech fází rozvoje území s důrazem na tvorbu krajiny.

Slabým článkem naší „dosavadní krajinné politiky“ je právě dosud málo funkční komunikace mezi poskytovateli výše uvedených krajino- tvorných programů a místním obyvatelstvem. Dohody probíhají obvykle na úrovni Agentura ochrany přírody potažmo MŽP versus obec, případně jiný vlastník určitých pozemků (nebo uživatel se souhlasem vlastníka). V tomto směru je velmi zajímavý, ač rozsahem i prostředky značně omezený, nevládní program „Nadace Partnerství“, jehož podmínkou je právě vysoký podíl účasti občanských sdružení, společenských organizací a veřejnosti obecně.

Ochrana krajiny

Ochrana přírodních složek krajiny je dostatečně ošetřena v zákoně č. 114/1992

Sb. Hodnotné celky kulturní krajiny jsou vymezovány na základě zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ač pojem „kulturní krajina“ dosud není nijak právně vymezen. Oproti ochraně přírodního dědictví je ochrana kulturního dědictví celé krajiny (nejen jednotlivých staveb) řešena nedostatečně. Lze k tomu využívat prakticky jen zmíněného, žádnou vyhláškou dosud nespecifikovaného pojmu „ochrana krajinného rázu“, který tak zatím připouští řadu nejrůznějších výkladů a spekulací.

Péče o krajinu

Problematika je řešena v zákoně na ochranu přírody a krajiny, nicméně s důrazem na zvláště chráněná území přírody, pro něž jsou povinné zpracovávány i plány péče obsahující zóny odstupňované ochrany přírody. V praxi je problematika řešena krajino- tvornými programy (viz výše).

Nedostatečně je však řešena např. ochrana historických struktur kulturní krajiny. Sem patří zejména historická plužina a její hranice (hranečníky, kamenné zídky a meze, staré cesty a jejich součásti (kamenné mostky, patníky, rozcestníky a milníky), drobné sakrální stavby, studny a studánky, regionálně specifické funkční stavby (stodoly, kůlny, seníky, špýchary, sklípky apod.), technické struktury krajiny (mlýny, skluzy, stavidla, malé pily, staré triangly apod.) a mnohé jiné. Omezeně lze na péči využít Programu obnovy vesnice, který by měl být rozšířen právě zejména na uvedené historické struktury kulturní krajiny. S tím ovšem souvisí i zmíněná podpora zájmu veřejnosti v odstavci „cíle krajinné kvality“.

Krajinné plánování

V řadě evropských zemích již dlouhodobě fungují, u nás zatím legislativně neexistující plánovací disciplína, tzv. tvůrčí ochrana přírody a krajiny. V evropských zemích je zpravidla řešena zákony na ochranu přírody a krajiny s odkazy ve stavebních zákonech, respektive zákonech řešících problematiku prostorového (územního) plánování a rozvoje.

V současné územně plánovací praxi je problematika nezastavěného území obce řešena prakticky pouze výkresem limitů využití území, který však s výjimkou zpracování generelu ÚSES obvykle postrádá vlastní návrhovou část (cestní síť, protierozní ochranu, vodohospodářská opatření, rekreační a estetické prvky atd.)

Při tradičně dominantní roli ÚPD u nás se jeví jako vhodnější, budou-li krajinné plány vytvářeny jako součásti územních a regulačních plánů a stanou se tak **důležitými podklady pro realizační dokumenty jakými jsou v naší venkovské krajině zejména** projekty komplexních pozemkových úprav, případně lesní hospodářské plány.

Na základě stručného vymezení pojmu ve stavebním zákoně i v zákoně na ochranu přírody a krajiny bude třeba **formou vyhlášky stanovit obsah krajinného plánu na úrovni VÚC, obce i části obce jako regulačního plánu nezastavěného území**. Tímto způsobem se lze bez složitosti zavádění nového plánovacího systému, jeho pořizování, zpracování metodik a udílení autorizací relativně nekomplikovaně a méně nákladně přiblížit běžné praxi evropských zemí.

ZÁVĚR

Je-li v zájmu našeho státu stát se smluvní stranou úmluvy, měl by celý text a zejména zmíněné nové pojmy tohoto dokumentu projít zodpovědným mezirezortním projednáváním i pečlivým monitorováním a úpravou stávající i připravované národní legislativy, včetně vyčíslení možných nákladů a dopadů.

Důležitým konzultačním zdrojem by měly být i již existující zahraniční dokumenty vycházející z této úmluvy, rozpracované zejména v románských zemích.

Igor Kyselka

Literatura:

Council of Europe: European Landscape Convention and Explanatory Report, Council of Europe, Strassbourg 2000

Council of Europe: European Landscape Convention and Explanatory Report, Council of Europe, Florence 20. X. 2000

Conseil de l'Europe: Convention européenne du paysage, Serie des traités européens – N°176, Florence, 20. X. 2000

Plesník, J: Úmluva o evropské krajině: harmonie biotických a pamětových struktur evropské krajiny jako lokus ohrožení, in: Tvář naší země – krajina domova, sborník ze stejnojmenné konference konané 21. – 23. února 2001 na Pražském hradě a v Průhoncích, Česká komora architektů, 2001

Poznámka redakce:

Na následujících stránkách přinášíme český překlad úplného znění textu Evropské úmluvy o krajině.

EVROPSKÁ ÚMLUVA O KRAJINĚ

Florence, 20. X. 2000

Preamble

Členské státy Rady Evropy, které podepsaly tuto úmluvu,

s přihlédnutím k tomu, že cílem Rady Evropy je dosáhnout větší jednotnosti jejích členů za účelem zabezpečení a realizace ideálů a zásad, které jsou jejich společným dědictvím, a že tohoto cíle lze dosáhnout zejména prostřednictvím dohod v hospodářské a sociální oblasti;

v zájmu dosažení udržitelného rozvoje, založeného na vyvážených a harmonických vztazích mezi sociálními potřebami, hospodářskou činností a životním prostředím;

berouce na vědomí, že krajina hraje významnou úlohu ve veřejných zájmech v oblasti kultury, ekologie, životního prostředí a společnosti a představuje zdroj prospěšný pro hospodářskou činnost, a její ochrana, péče o ni a plánování mohou přispívat k vytváření pracovních příležitostí;

vědomy si, že krajina napomáhá k vytváření místních kultur a že je základní součástí evropského národního a kulturního dědictví, protože přispívá k blahu lidstva a upevnění evropské identity;

s vědomím, že krajina je všude důležitou součástí kvality života lidí: v městských oblastech i na venkově, v narušených oblastech i v oblastech vysoce kvalitních, v oblastech pozoruhodných i běžných;

berouce na vědomí, že vývoj v zemědělství, lesnictví, průmyslové výrobě a těžbě nerostů a v územním plánování, urbanistice, dopravě, infrastruktuře, turistice a rekreaci, a na obecnější úrovni změny ve světovém hospodářství v mnoha případech urychlují vývoj krajinných celků;

přejíce si reagovat na přání veřejnosti užívat vysoce kvalitní krajinné celky a hrát aktivní úlohu při jejich rozvoji;

presvědčeny, že krajina je klíčovým prvkem blaha jednotlivce i společnosti a že její ochrana, péče o ni a plánování jsou spojeny s právy a povinnostmi pro každého;

s ohledem na právní texty existující na mezinárodní úrovni v oblasti ochrany a řízení přírodního a kulturního dědictví, regionálního a územního plánování, místní samosprávy a přeshraniční spolupráce, zejména na Úmluvu o ochraně evropské fauny a flóry a přírodních stanovišť (Bern, 19. září 1979), Úmluvu o ochraně architektonického dědictví Evropy (Granada, 3. října 1985), Evropskou úmluvu o ochraně archeologického dědictví (revidovanou) (Valeta, 16. ledna 1992), Evropskou rámcovou úmluvu o přeshraniční spolupráci mezi obcemi nebo územními orgány (Madrid, 21. května 1980) a její doplňující protokoly, Evropskou chartu místní samosprávy (Štrasburk, 15. října 1985), Úmluvu o biologické rozmanitosti (Rio, 5. června 1992), Úmluvu o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (Paříž, 16. listopadu 1972) a Úmluvu o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (Aarhus, 25. června 1998);

vědomy si, že kvalita a rozmanitost evropských krajinných celků představují společný zdroj a že je důležité spolupracovat v zájmu jejich ochrany, plánování a péče o ně;

se záměrem ustanovit nový nástroj, zaměřený výhradně na ochranu a plánování všech krajinných celků Evropy a péči o ně,

se dohodly takto:

KAPITOLA I – VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ

Článek 1 – Definice

Pro účely této úmluvy:

- a) „krajinou“ se rozumí lidmi vnímaná oblast, jejíž charakter je výsledkem činnosti a interakce přírodních nebo lidských faktorů;
- b) „krajinnou politikou“ se rozumí vyjádření, kterým příslušné veřejné orgány formulují všeobecné zásady, strategie a pokyny umožňující přijímat specifická opatření, zaměřená na ochranu a plánování krajinných celků a péči o ně;

- c) „cílem kvalitního utváření krajiny“ se u specifického typu krajiny rozumí formulace, kterou příslušné veřejné orgány vyjádří přání veřejnosti týkající se krajinných rysů jejího okolí;
- d) „ochranou krajiny“ se rozumí zásahy na ochranu a udržování význačných nebo charakteristických rysů krajinného celku, odůvodněné hodnotou jeho dědictví, která je odvozena od přírodní skladby krajiny nebo od lidské činnosti;
- e) „péčí o krajinu“ se rozumí zásah z hlediska udržitelného rozvoje, který má zajistit pravidelné udržování krajiny v zájmu zabezpečení a harmonizace změn, které jsou způsobeny sociálními, hospodářskými a environmentálními procesy;
- f) „krajinným plánováním“ se rozumí cílené činnosti s výhledem do budoucna, které mají zvýšit hodnotu krajinných celků, obnovit je nebo vytvořit.

Článek 2 – Rozsah

Podle ustanovení uvedených v článku 15 se tato úmluva vztahuje na celé území smluvních stran a pokrývá přírodní, venkovské, městské a příměstské oblasti. Zahrnuje plochy pevninného rázu, vnitrozemské vodní plochy a mořské oblasti. Týká se krajinných celků, které by mohly být považovány za pozoruhodné, i běžných či narušených krajinných celků.

Článek 3 – Cíle

Cílem této úmluvy je podpořit ochranu krajiny, péči o ni a krajinné plánování a organizovat evropskou spolupráci v otázkách týkajících se těchto záležitostí.

KAPITOLA II – VNITROSTÁTNÍ OPATŘENÍ

Článek 4 – Rozdělení odpovědností

Každá smluvní strana úmluvy bude tuto úmluvu, zejména články 5 a 6, plnit podle svého vlastního rozdělení pravomocí, v souladu se svými ústavními principy a administrativním uspořádáním, při respektování principu subsidiarity, s přihlédnutím k Evropské chartě místní samosprávy. Aniž by se odchýlila od ustanovení této úmluvy, bude každá smluvní strana harmonizovat plnění této úmluvy se svou vlastní politikou.

Článek 5 – Všeobecná opatření

Každá smluvní strana se zavazuje:

- a) právně uznat krajinné celky jako nezbytnou složku okolního prostředí obyvatelstva, výraz rozmanitosti jejich společného kulturního a přírodního dědictví a základ jejich identity;
- b) vypracovat a provádět krajinnou politiku, zaměřenou na ochranu krajiny, péči o ni a krajinné plánování prostřednictvím přijetí specifických opatření uvedených v článku 6;
- c) vypracovat postupy pro účast veřejnosti, místních a regionálních orgánů a jiných subjektů se zájmem na definování a provádění krajinných politik podle výše uvedeného písmene b);
- d) začlenit krajinu do své regionální a urbanistické politiky a do své kulturní, environmentální, zemědělské, sociální a hospodářské politiky, jakož i do jiných politik s možným přímým či nepřímým dopadem na krajinu.

Článek 6 – Specifická opatření

A. Zvyšování povědomí

Každá smluvní strana se zavazuje zvyšovat povědomí občanské společnosti, soukromých organizací a státních úřadů o hodnotě krajinných celků, jejich úloze a změnách.

B. Výchova a vzdělávání

Každá smluvní strana se zavazuje podporovat:

- a) výchovu odborníků v oboru oceňování a funkce krajinných celků;
- b) multioborové školicí programy v oblasti krajinné politiky, ochrany krajinných celků, péče o ně a plánování pro odborníky v soukromém i státním sektoru a pro zúčastněná sdružení;
- c) školní a vysokoškolské kurzy, které budou v příslušných předmětných oblastech zaměřeny na hodnoty přiřazované krajinným celkům a problémy vyvolané jejich ochranou, péčí o ně a plánováním.

C. Identifikace a hodnocení

1. Za aktivní účasti zúčastněných subjektů uvedených v článku 5 písmeno c a s ohledem na zlepšování znalosti svých krajinných celků se každá smluvní strana zavazuje:
 - a) i/ identifikovat vlastní krajinné celky na celém svém území;
 - ii/ analyzovat jejich charakteristiky, vlivy a tlaky, které je formují;
 - iii/ všimnout si změn;
 - b) zhodnotit takto identifikované krajinné celky s přihlédnutím ke konkrétním hodnotám, které jim přiřazují zúčastněné subjekty a dotčené obyvatelstvo.
2. Tyto identifikační a hodnotící postupy budou prováděny výměnou zkušeností a metodologie, organizovanou mezi smluvními stranami na evropské úrovni podle článku 8.

D. Cíle kvalitního utváření krajiny

Každá smluvní strana se zavazuje definovat cíle kvalitního utváření krajiny pro identifikované a zhodnocené krajinné celky, po veřejném projednání podle článku 5 písmeno c.

E. Plnění

Za účelem plnění krajinných politik se každá smluvní strana zavazuje zavést nástroje, jejichž cílem bude ochrana krajiny, péče o ni nebo krajinné plánování.

KAPITOLA III – EVROPSKÁ SPOLUPRÁCE

Článek 7 – Mezinárodní politiky a programy

Smluvní strany se zavazují spolupracovat při zohledňování krajinného rozměru mezinárodních politik a programů a v příslušných případech do těchto politik či programů doporučovat začlenění krajinných hledisek.

Článek 8 – Vzájemná pomoc a výměna informací

Smluvní strany se zavazují spolupracovat v zájmu zvýšení účinnosti opatření přijatých podle ostatních článků této úmluvy, a zejména:

- a) vzájemně si poskytovat technickou a vědeckou pomoc v otázkách krajiny prostřednictvím sdílení a výměny zkušeností a výsledků výzkumných projektů;
- b) podporovat výměnu odborníků v oboru krajiny zejména pro vzdělávací a informační účely;
- c) vyměňovat si informace o všech záležitostech spadajících pod ustanovení této úmluvy.

Článek 9 – Přeshraniční krajinné celky

Smluvní strany budou povzbuzovat přeshraniční spolupráci na místní a regionální úrovni a podle potřeby zpracovávat a provádět společné přeshraniční programy.

Článek 10 – Monitorování plnění úmluvy

1. Výbor ministrů Rady Evropy pověří odpovědností za monitorování plnění úmluvy stávající příslušné výbor expertů ustavené podle článku 17 Statutu Rady Evropy.
2. Po každém zasedání výborů expertů předá generální tajemník Rady Evropy výboru ministrů zprávu o provedené práci a o fungování úmluvy.
3. Výbory expertů navrhnou výboru ministrů kritéria pro udělování Ceny Rady Evropy za krajinu a pravidla, která ji upravují.

Článek 11 – Cena Rady Evropy za krajinu

1. Cena Rady Evropy za krajinu je ocenění, které může být uděleno místním a regionálním orgánům a jejich seskupením, jež v rámci krajinné politiky smluvní strany této úmluvy přijaly politiky nebo opatření na ochranu svých krajinných celků, péči o ně nebo jejich plánování, které se prokázaly být trvale účinné a mohou proto sloužit jako příklad pro ostatní územní orgány v Evropě. Ocenění lze rovněž udělit nevládním organizacím, které zvláště významným způsobem přispěly k ochraně krajiny, péči o ni nebo krajinnému plánování.
2. Žádosti o udělení Ceny Rady Evropy za krajinu předloží smluvní strany této úmluvy výborům expertů uvedeným v článku 10. Příslušné přeshraniční místní a regionální orgány a seskupení místních a regionálních orgánů mohou předložit žádost, pokud daný krajinný celek spravují společně.
3. Na návrh výborů expertů uvedených v článku 10 výbor ministrů definuje a zveřejní kritéria pro udělení Ceny Rady Evropy za krajinu, přijme příslušná pravidla a bude cenu udělovat.
4. Udělení Ceny Rady Evropy za krajinu má příjemce ceny povzbudit, aby zajistili udržitelnou ochranu příslušných krajinných oblastí, péči o ně nebo jejich plánování.

KAPITOLA IV – ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 12 – Vztah k dalším nástrojům

Ustanovení této úmluvy se nedotknou přísnějších ustanovení, týkajících se ochrany krajiny, péče o ni a plánování obsažených v jiných stávajících či budoucích závazných vnitrostátních či mezinárodních nástrojích.

Článek 13 – Podpis, ratifikace a vstup v platnost

1. Tato úmluva bude otevřena k podpisu členských států Rady Evropy. Podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení. Ratifikační listiny, listiny o přijetí nebo schválení budou uloženy u generálního tajemníka Rady Evropy.
2. Úmluva vstoupí v platnost prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí tříměsíční lhůty po dni, kdy deset členských států Rady Evropy vyjádřilo souhlas být touto úmluvou vázáno podle ustanovení předchozího odstavce.
3. Pro každý signatářský stát, který následně vyjádří souhlas být vázán úmluvou, vstoupí úmluva v platnost prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí tříměsíční lhůty po dni uložení ratifikační listiny, listiny o přijetí nebo schválení.

Článek 14 – Přístup

1. Po vstupu této úmluvy v platnost může Výbor ministrů Rady Evropy vyzvat Evropské společenství a jakýkoli evropský stát, který není členem Rady Evropy, k přístupu k úmluvě formou většinového rozhodnutí podle článku 20 písmene d Statutu Rady Evropy a na základě jednomyslného hlasování signatářských států, které mají oprávnění zasedat ve výboru ministrů.
2. Pro každý přistupující stát nebo Evropské společenství, v případě jeho přístupu, vstoupí tato úmluva v platnost prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí tříměsíční lhůty po dni uložení listiny o přístupu u generálního tajemníka Rady Evropy.

Článek 15 – Územní působnost

1. Každý stát nebo Evropské společenství mohou v době podpisu nebo při ukládání své ratifikační listiny, listiny o přijetí, schválení nebo přístupu specifikovat jedno nebo více území, na která se bude úmluva vztahovat.
2. Každá smluvní strana může ke kterémukoli pozdějšímu datu formou prohlášení adresovaného generálnímu tajemníkovi Rady Evropy, rozšířit působnost této úmluvy na další území upřesněné v prohlášení. Úmluva vstoupí pro toto území v platnost prvním dnem po uplynutí tříměsíční lhůty po dni, kdy generální tajemník Rady Evropy toto prohlášení obdržel.
3. Každé prohlášení učiněné podle předchozích dvou odstavců lze pro kterékoli území, uvedené v takovém prohlášení stáhnout formou oznámení adresovaného generálnímu tajemníkovi. Takové odstoupení vstoupí v platnost prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí tříměsíční lhůty po dni, kdy generální tajemník Rady Evropy toto oznámení obdržel.

Článek 16 – Vypovězení

1. Kterákoli smluvní strana může tuto úmluvu kdykoli vypovědět formou oznámení adresovaného generálnímu tajemníkovi Rady Evropy.
2. Takové vypovězení vstoupí v platnost prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí tříměsíční lhůty po dni, kdy generální tajemník Rady Evropy toto oznámení obdržel.

Článek 17 – Dodatky

1. Každá smluvní strana úmluvy nebo výbory expertů uvedené v článku 10 mohou navrhopvat dodatky k této úmluvě.
2. Každý návrh na dodatek bude oznámen generálnímu tajemníkovi Rady Evropy, který jej předloží členským státům Rady Evropy, ostatním smluvním stranám úmluvy a všem evropským nečlenským státům, které budou vyzvány k přístupu k této úmluvě podle ustanovení článku 14.
3. Výbory expertů uvedené v článku 10 přezkoumají každý navrhovaný dodatek a předloží text přijatý tříčtvrtinovou většinou zástupců stran výboru ministrů ke schválení. Po tomto schválení výborem ministrů většinou podle článku 20 písmene d Statutu Rady Evropy a jednomyslným hlasováním signatářských států, které mají oprávnění zasedat ve výboru ministrů, bude text předložen smluvním stranám této úmluvy k přijetí.
4. Každý dodatek vstoupí v platnost pro smluvní stranu úmluvy, která ji přijala prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí tříměsíční lhůty po dni, kdy tři členské státy Rady Evropy uvědomí generálního tajemníka o přijetí z jejich strany. Pro smluvní stranu úmluvy, která dodatek přijme později, vstoupí tento dodatek v platnost prvním dnem měsíce následujícího po uplynutí tříměsíční lhůty po dni, kdy tato smluvní strana o přijetí uvědomila generálního tajemníka.

Článek 18 – Oznámení

Generální tajemník Rady Evropy oznámí členským státům Rady Evropy, každému státu nebo Evropskému společenství, které k úmluvě přistoupily:

- a) každý podpis;
- b) uložení ratifikační listiny, listiny o přijetí, schválení nebo přístupu;
- c) každé datum vstupu této úmluvy v platnost podle článků 13, 14 a 15;
- d) každé prohlášení podle článku 15;
- e) každé vypovězení podle článku 16;
- f) každý návrh na dodatek, každý dodatek přijatý podle článku 17 a datum jeho vstupu v platnost;
- g) jakýkoli jiný úkon, oznámení, informaci nebo sdělení, které se této úmluvy týká.

Na důkaz toho připojili níže podepsaní, řádně k tomu zmocnění podpis pod tuto úmluvu.

Ve Florencii dne 20. října 2000 v jazyce anglickém a francouzském, přičemž obě znění mají stejnou platnost, v jediném prvopise, který bude uložen v archivu Rady Evropy. Generální tajemník Rady Evropy zašle ověřené opisy každému členskému státu Rady Evropy a každému státu či Evropskému společenství, vyzvaným k přístupu k této úmluvě.